

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:

SZÉCHY-VILLA

I. EMELET

hová a kérvatok, tudakozódások, előfizetések küldendők.

HAVI KÖZLÖNYE.

Szerkeszti:

SZÉCHY KÁROLYNE LORENZ JOSEPHINE,

az Egyesület elnöke.

Tagoknak

tagsági díj fejében jár

Előfizetési ár:

Egész évre 1 frt — kr

Fél „ — „ 50 kr

Számonként 10 kr

Harmadik évfolyam.

Kolozsvár, 1898. június 1.

9. szám.

A »SZEGÉNY GAZDAGOK« MEDVÉJE.

Ezelőtt 25 évvel olvastam először Jókai »Szegény gazdagok« című regényét. Emlékszem, hogy Xenophon Anabasisát nyakgattuk éppen, mikor a könyv kézről-kézre járt az osztályunkban. Hogy Xenophonból maradt-e meg több az emlékezetünkben, vagy Jókaiából: azt rá bízom az olvasó döntésére. Annyi idő óta, természetesen, a regény alakjai is többé-kevésbé elhomályosodtak a lelkemben. Magára Fatia Negrára már nem emlékszem úgy, mint egyik szép epizód hősére, az erős Juon medvéjére.

A minap újból végig forgattam a regényt. Olvasása közben ismét felfrissültek a fakulásnak indult régi képek. Végig jártam megint a gyönyörű erdélyi tájakat, a Lúcsia-barlangot, a geinai leányvásárt. Végig élveztem azt a pompás kilátást, melyet Juon a hegy tetejéről naphosszant megbámult: a vulkáni hegylánczókat, a mi Kolozsvárunk vidékét, a gyalui havasokat; arra felé pedig, merre a nap nyugovóra száll, Nagy-Magyarországot, a mint fátyollal letakart síkságai összeölelkeznek az éggek.

Az alatt, a mig Juon, a szép Marióra férje, botra támaszkodva elmélkedik a felett, hogy mégis csak ostoba egy népség ama róna népe, hogy életfogytig tartó rabságra kárhóztatja magát, a helyett, hogy az a sok sápadt városi ember feljönne mind a havasokra kecske-pásztornak, — az alatt a medve hűségesen őrizte Juonnak vagy a nyáját, vagy még jobban kicsike családját.

Hogyan is jutott az oláh legény az ő bizalmas, kenyeres-pajtásához?

Egyszer, a mint legelteti a kecskéit, valamelyik barlangból nyöszörgést hall. Bátrán bemegy a barlangba. Hát biz' ott egy öreg anyamedve nyöszörög nagy fájdalmában. Hajtóvadászatot rendeztek az urak a környéken, ott esett baja az öreg maczkónak, egy golyó beletévedt a medve bozontos bundáján keresztül a bőr alá. Alig birt elvándorogni a vén pára az odújába. Mellette vinnyogott a szopós kölyke és nyalogatta a vért anyja sebére. A legénynek megesett a szíve a neveletlen árván. Mikor

másnap is felkereste a barlangot, akkorára csendes lett a barlang, az apró fenevad ott kuczorgott anyjának hullája mellett. A pásztor felkapta ölbe a gyámoltalan bocso, kivitte a nyájához és szoptatóba adta az egyik anya-kecskéhez. Szelid állat tején nőtt fel a poronty, soha nem kívánczolt »komolyan« embervérre, mint az ősei. Néha-néha ugyan ki akarta ütni magát a szeg a zsákból, de olyankor hamarosan észre térítette Juon ökle, vagy a kenyere. A jó gondviselésért nem is volt hálálatlan a »korcs ivadék«, mert beszegődött nyáj- és házörzőnek, kenyérkereső czimborának. A merre a gazdája járt, ő is mindig a nyomában. Napközben együtt jászadoztak. Letelepedett a Juon bundájára, bukfenczetek hányt előtte, hogy jobb kedvre hangolja. Azután mást gondolt: felmászott valamelyik fára s onnan dobálta le a makkot Juonra, hogy csak úgy koppant bele a feje. Falatozás közben gazdája mellett helyezkedett el, szép illendőséggel. Bevárta zúgolódás nélkül, hogy melyik falatot szánják neki. Tudta régi tapasztalásból, hogy inkább Juon marad éhen, mint ő. Tehát inkább csak tessék-lássék képpen vetett epedő pillantásokat a sajtra. Abból is kidukált az ő tisztességes adagja. Ha főtt ételre, puliszkára éheztek ketten, akkor ő kelme volt a kukta, összehordta a jó száraz rőzsét, gondja volt rá, hogy ki ne aludjék a tűz. Eleintén megtörtént biz' az egy párszor, hogy a rőtyogó puliszka megégette egy kicsit a száját, de volt esze a maczkónak, hogy az ilyen prüszkölésekkel összekötött esetek minél ritkábban, inkább csak »a pogány kor« remniscentiái gyanánt forduljanak elő. No de meg aztán miért is lenne ő különb ama bizonyos embernél, a kinek szintén sokszor megégette már a kása a száját, mégsem okosodik meg egykönnyen.

Kitűnő mulatság volt az is, mikor a bocsi elindult vadmézet keresni. Ebben a veszedelmes sportban is fényes jelét adta szakértelmének. Estefelé segített összetereelni a nyájt. Arra nem volt példa, hogy onnan csak egy ökölnyi gidó is elkallódjék. Az ő jó négy szemök, meg a jó hat lábuk meg tudta őrizni. Ritka pakulár felelhetett meg becsületesebben a kötelességének.

Mikor pedig lerázták a nap terhét s elég biztos helyén pihent a jószág, akkor Juon még egyszer előkereste a szeredásból a tilinkót és rákezdett egyik-másik kesergős nótára. De nem azzal a gonosz szándékkal, hogy addig gyötörje azt a fáradt maczkót, míg tánczra nem kerekedik, hanem csak azért, hogy a rezgő, bús hangok elvigyék a gondolatát a szép Marióra ablakáig.

(Soha nem szenvedhettem azt, a ki karikát akaszt a medve orrába s azért tánczoltatja és veri agyba-föbe, hogy több pálinkára valót szedjen össze a rostában. Gyerek koromban, ha medvét tánczoltató oláhokkal akadtam össze, mindig feltámadt bennem az a kívánság, hogy bár belügyminiszternek születtem volna! Majd megcserélném én a szerepjöket! A gazdája czimpájába akasztatnám a horgot, vele lejtetném a kállai kettőst s a medvével veretném a taktust.)

De ennél az idylli foglalkozásnál sokkal fontosabb feladatot is tűzött ki Jókai a mi medvéinknek. Pedig nem megvetendő hivatás lett volna már magában ez is. Együtt szenvedett, együtt

sanyargott a gazdájával a kenyérért. Hanem mikor Juon Tára haza vezette Mariórát feleségül a jeges-völgybe, abba a kis faházikóba, mely a szédítően magas sziklafal tövébe rejtőzködött el, új irányt szabtak a maczkó élete folyásának. Meg kellett válni a nyájtól, le kellett bandukolni a havasok bérczeiről. Nem döngette többé közös erővel a bükköt, hogy télvíz idején arról legeleszszék le a kecskék a rügyet. Fel kellett hagyni — még pedig örökre — a kuktasággal is. Nem kellett hóviharban sétáltatni többé a didergő kecskéket, hogy a hó temető-kertjévé ne legyen a nyájnak. Ezentúl belső, házias dolgokat bíztak reá.

Otthon kellett maradni a szép menyecskénél. Hogy legyen annak is kívül beszélgetni, mikor fonogat, vagy törli a málénak való lisztet. Mert biz az ura nem igen ülhet a menyecske szoknyáján. Sűrűn megesik, hogy hétről-hétre csak egyszer vetődik haza Juon, hogy Marióra szemébe tekintsen. Ilyenkor persze az öreg pajtásnak is marad egy kicsi a beczésésből, de a régiből csak alig századrésznyi. Elég abból annyi. Mikor Juon bucsúzás előtt megcirógatja, úgy »a lelkére köti«, hogy vigyázzon ám az asszonyra: álnok házi barátot, avagy ellenséget ne ereszsen közel hozzá. E tekintetben is nyugodt lehetsz Juon! Kinyújtja a két első lábát s mutatóujj fejében úgy megrázza azt a hús-vágó-tőkét, hogy ropog bele. Meg tudná ő rázni, ha kell, azt »az álnok házi barátot« is, csak ide merje betenni a lábát. Azok a hatalmas fogak sem vigyorognának ilyen ártatlanul, ha emberhúsba kellene bemártani.

Megértették egymást Juon, meg a medve.

Egyszer a rendes időn kívül valaki a szokottnál erősebben fujt abba a kürtbe, melylyel Marióra szokott jelt adni férjének. Most nem Marióra fujt bele. Siessen heza, meglepetés vár rá. Gyermekeket hozott a gölyamadár.

Erre az eseménnyel megint nagyot bővült a maczkó szerepköre. Kitélik ő tőle az is, hogy egy apró gyerekekre gondot viseljen. Felcsapott dajkának. Nincs messze földön az a dada, a ki türelmesebben elringatná azt a csöppséget. Olyan dadát meg pláne nem terem minden század, a ki oly alaposan agyon tudja ütni egyetlen csapásra azt a szemtelen legyet, a melyik az alvó baba bölcsője körül ólálkodni merészelt. A kis-mama bátran mosogathatta künn a patakban a fehérneműjét, jó kezekre volt bízva a piczike. A muszka császári trón örökösét sem ringathatják odaadóbb gonddal.

Köztünk legyen mondva: megtörtént ugyan véletlenül egynehányszor, hogy a gyermeket maga a szárazdajkája felriasztotta legédesebb álmából, mert akarata ellenére akkorát talált legyinteni arra a pimasz légyre, hogy egy meglett bivaly is elbődült volna a suhintására: de hát mire való a dajkamese, meg altatódal?! Értette a maczkó annak is a módját. Rágyújtott egy-egy dallamos mormogásra és addig ringatta a síró csemetét, a míg ujra el nem aludt.

Fatia Negra el-eljárt a menyecskéhez. Tudjuk, mit forgatott a fejében a haramia-vezér. Csak annyit mondunk el most, hogy

egy ilyen, bűnös gondolattól kísért látogatás alkalmával, a medve úgy bele mélyesztette karmait Fatia Negra vállába, hogy holtig tapogatta a helyét. Ez az »összekocczanás« nagyban siettette a regény befejezését. Az ursunak ez a végzetes föllépése nagyot lendített az események rohamos fejlődésén.

Bosszut forral a fekete álarczos a nála sokkal emberségebb vadállat-élete ellen. Beadja neki a gyilkos mérget. Mikor az álarczos szeretője, Anicza — tudjuk, milyen ügyben, — felkeresi Mariórát, ezt sirva, könnyek közt lelte. »Beteg« volt a háznál. A medve tegnap óta nem hány fukfenczet, nem dudolgat a babának, nem játszogat vele, hanem didereg mint a kit a hideg ráz; szemei bágyadtak; szegény állat az utolját járja. De azért nem ordít. Mit érne vele? A Fatia Negra mérge ellen úgy sincsen orvosság. Addig furta-kaparta a földet, míg akkora lyukat ásott benne, hogy bele dughatta az orrát. Így nem hallatszik a nyöszörgése, nem alkalmatlankodik senkinek, nem ébred tel a kis gyermek sem. Még egy utolsó sohajtás, még egy fájdalmas nyöszörgés; a hűséges állat utolsót lehel. A dupe-piátrai vajákos asszony »igazi« mérget adott Fatia Negrának.

Fatia-Negra feje fölött csoportosan kárognak a hollók: dögöt éreznek. Hiában minden erőlködés, nehéz elzavarni azokat a vést jöslő madarakat. A jámbor maczkó kimulására nem sokára bekövetkezik a kalandor legutolsó »remek« lövése. A vak Juon Tára hallotta azt a lövést s megkönnyebülten lélezett fel ő is a durranására.

Cs. Papp József.

A kicsinyt és nagyot Isten teremtette

Móz. V. 10, 17.

*

Küsse-ek baráságot az állattal, mert a ki teremté akarja, hogy szeres sétek.

Lamartine.

Állatok halhatatlansága. Ez a gondolat természetesen az élelmes Amerika földjén és pedig az Egyesült-Államokban született. Néhány yankee biztosítani akarja az állatvilág számára a fizikai halhatatlanságot és olyan állatkerteket tervez, amelyekben veszendő félben levő állatfajokat fognak gondozni. A ritkaságok iránt élénk érzékkel bírnak az amerikaiak s így könnyen érthető, hogy éppen azokat a fajokat és nemeket akarják kultiválni, amelyeket a nagy természet vagy a sok vadászat, az állatvilágnak inventáriumából kikitörölni készül.

*

Madárfészek.

Szerelemnek, boldogságnak
Csendes kis tanyája!
Hogy elbúttál a bokornak
Ernyős zugolyába!
Jobb is itt mint a magasban!
Vész van ott, — s az ágrul
Hamarabb hull őszszel a lomb,
Hamarabb lesárgul.
Kél, fut a nap s rejtelkedbe
Nem lövel be fénye:
Minek is? a boldogságnak
Nincs szüksége fényre.
S míg lakód a bájoló dalt
Fent repülve zengi:
Jobb, hogy ily alatt hazáját
Nem gyanítja senki.
Békeségnek kis hajléka!
Boldog a ki benned:
Bizalomnak, szerelemnek
Karjain pihenhet!

A hol este a dalos pár
Összebúva szépen:
Álma a nap gyönyörének
Lágy viszhangja léssen.
Mennyi, mennyi édes álmom,
Milyen tiszta hűség!
S hozzá, mint a kis család nő,
Mily öröm vegyül még!
S ha ártó kéz bolygatott meg,
A vész összetépett:
Féltő, hű gond orvosolja
Károd, szenvedésed!
S ha feletted végre a zöld
Sátor össze-omlott:
Őt magára kikeletkor
Ujra zsenge lombot.
Boldog, a kit hívsz öledbe
Boldog a ki benned
A hűségnek, bizalomnak
Karjain pihenhet!

— De pirúl az ember arca,
Sorsodat ha látja:
Szerelemnek, boldogságnak
Csendes kis tanyája!

Tompa Mihály.

A vallás az embernek legnagyobb humánitása.

Herder.

Niúcsen vallása annak, a kiből könyörületesség nincs.

Arab mondás.

Az a nép, mely az állatkinzást türi, elveszti a jogot, hogy a művelt népek közé számítsák.

De Laurent.

A ki az állatok sorsának javításán fáradozik, az az emberiség javításán dolgozik.

Marion.

Nem szabad asztalunkhoz leülnünk, addig míg háziállataink elé nem tettük eledelüket.

A Talmudból.

Madárfészekek.

Ujjá ébreszt a tavasz mindent, kizöldül a fű, lomb és virág újra fakad s megnépesedik az erdő, madarak zengő énekétől lesz hangos a táj. Sárbót építkeznek a fecske, tollat, szalmát hord össze a rigó, a veréb, hogy lakhelyet készítsen magának s kicsinyeinek.

Minő csodálatos ösztön, a természet hatalmas ereje nyilatkozik meg a kicsiny állatkák munkájában!

Az ember, a tudós és bölcs ember munkája a nagyszerű építmények, a tudomány a szorgalom gyümölcsei bámulatára, tiszteletre késztenek, de a kis madárkák építkezése előtt áhitattal állunk meg! Hogyan, minő csodálatos ösztön az, mely megtanította a fecskét, hogy a föld porából palotát építsen magának?!

A rigó, a veréb, a fecske nem járták végig a müncheni akademiákat, nincs mérnöki oklevelük, s mégis hiba nélkül felépítik a maguk rezidenciáit s berendezik azt kárpitos nélkül puhán és kényelmesen. A madárfészekek mind-megannyi remekei az építészetnek — nem a tudományos — de a természet alkotta építészetnek, mely arra ösztönzi a madarakat, hogy szél-től, vihartól óvott helyre, követelményeiknek, igényeiknek, sőt izlésöknek is megfelelően építkezzenek.

Ne nevéssünk, igenis a madaraknak izlésük is van.

Lám a fecske milyen gondosan, milyen csinos alakban építi fészket, kirakja belül puha tolluval, a rigó, a veréb, néha galyakkal, zöld levéllel is feidiszíti a maga otthonát. S hogy őrzik, hogy féltik a kis jóságok a maguk birodalmát. És mégis akadnak, kik lerombolják a madarak fészkeit, néha csupa időtöltésből. Nem akarok sentimentális lenni, de valósággal undorító azmikor a szegény, nekünk mit sem vétő madárkákat így orvul megtámadják.

Valjon nem rablónak, nem bűnösnek nyilváníjuk e azt, ki másnak házáat, otthonát kirabolja, összerombolja? nem itéli el a törvény, a társadalom? És valjon nem hasonló bűn-e az állatok, a madarak lakásait, fészkeit, otthonát szétdulni, összerombolni?

Hiszen a madárkák is Isten teremtményei, a legfőbb Ur adta nekik a tudományt, az erőt, fölépíteni a maguk otthonát. Nem bűn e csupa *időtöltésből* szétrombolni ezt az otthonot?

Az embert védi a törvény és védi az önereje, mert hiszen hasonló küzdhet hasonló ellen, ha megtámadják — de a kis *madár* hogyan küzdjön a hatalmas *ember* ellen? megtámadnia védtelent, gyöngét még a régi barbar időkben is bűnnek tartatott, mennyivel inkább az most, midőn a civilizáció a humanitás, a műveltség legmagasabb fokát elérni törekvünk.

Az állatkinzás, ha tudatlanságból is ered, akkor is kárhoztatható — mennyivel inkább az, ha öntudatos? Már pedig a madárfészekek lerombolása öntudatos és szándékos állatkinzás, mert hiszen a szegény madárkákra nézve lehet e nagyobb baj, mintha fáradtságosan épített otthonukat szétrombolják? Es milyen sajnós, hogy ezt leginkább a gyermekek teszik! Eppen azok, a kiknek kedélye, szíve leginkább kellene a gyöngédebb érzéseknek tanjául szolgálni.

Nem tulzás ez, mert tapasztalatok bizonyítják, hogy azok, kiknél kora ifjuságukban kifejlődni hagyják a kegyetlenség felé hajló indulatokat, később kifejlődnek náluk a legrosszabb szenvedélyek, elvesztik lassanként az emberi jellem természetes gyöngédségét, s hideg közönnyel vesznek minden szépet és jót.

A gyermek szive olyan fogékony a jó és rosszal szemben egyaránt: miért ne vennők magunknak a fáradságot, miszerint a helyett, hogy hagynők kicsirázni bennök a rossz ösztönöket — inkább gyöngédségre, jóságra tanítsuk? Kétszeresen jót teszünk, midőn a gyermekeket az állatkinzástól visszatartjuk: megkíméljük, óvjuk a védtelen állatokat és kiirtunk a gyermekből egy kegyetlen, rossz indulatot.

Ne nézzük a madárfészkeket csak úgy futólag: figyeljük meg a tudományt, melylyel azok föl vannak építve?

Gyönyörködjünk az Isten-adta tudomány megnyilatkozásában, a csodálatos művészi ösztönben, mely a picziny madarat tudós és bölcs, műizlés-sel bíró építő mesteré teszi, nézzük áhítattal a természeti erők, ösztönök e csodálatos megnyilatkozását, s míg ebben gyönyörködünk, nem fog eszünkbe jutni bántani a madarak fészkeit!

Hadd örüljön otthonának a tollas sereg, nevelje fel háborítlanul kicsinyeit a rigó, a fecske, ne bántsuk az ő birodalmukat, véssük szivünkbe a nagy francia költő, Victor Hugó szavait:

A röpant templomok mi szépek!
Legmagasabbak az ég után,
De egy parányi fecskefészek
Az Isten háza igazán!

Rosenberger Fanni.

Egy kis fecskefészek.

Ebred, búcsut vett már vakító téli öltözékétől a mindenség legnagyobb alkotó eleme, a természet. Hó, jég, hideg nyomtalanul eltűnnek, hogy átadják az uralmat az enyelgő, meleg napsugárnak, csillogó harmatnak, sötét kék égnek, zöld fünek, s a hó fehér leple helyett, tarka, bájos virágokkal mosolygó földnek. Milyen vonzó a tavasz érkezése! Hogy vágyik minden lény ki a szabadba, az üde természetet élvezni. Rétek, erdők, kertek, mezők csengenek egy-egy boldog gyermekhad »tavaszüdvözlő« éktelen lármájától. A levegőben ép oly lelkesen, játszi könnyűséggel, édes-büvös hangu madarak röpködnek, örülve a viszontlátott, kedves otthonnak, mint odalent a föld sötétzöld berkein az a sok boldogságtól sugárzó ember a beköszöntő tavasz első hírmondóinak! Oh be szép az élet! Hogy örül minden parányi lény neki! s a tavasz, a kedves, a gyönyörű tavasz, szinte megnémesíti, szinte jobbá teszi a gyarló sziveket. Az általános örömben ép úgy követeli s kiveszi részét az ember, mint az a piczi, aranyos fecskecsalád, mely ott fészkel egy ütszéli kunyhó kissé rozoga eresze alatt. Korán reggel, alighogy pirkad a hajnal, kiszáll puha, tollas otthonából a fecske-pár, búbajos csicsergésével üdvözlölve az isteni reggelt, s az eget, földet egyaránt beara-

nyozó, fényes napsugárt. Ismertek-e annál meghatóbb képvel mint mikor az a kicsi madárka énekben, szívének szeretetteljet, dalában mondja el reggeli imáját az Urnak! Egy fecske imájes Mintha egyetlen, édes, boldogító varázsa átjárná az ember lelkéat hogy azon keresztül vigye oda a kápráztató mennyei trónut, elé, az ő mély háláját! A mindenható nagy, jóságos szellemes kegyesen fogadja a hódolatot, mely bármily messze is van, megtalálja az utat fényes színe elé! Hiszen ez egyszerű, s mégis oly megkapó éneknél nem lehet szebb az angyalok mesés dala! a tündérek országának andalító, hol tüzes, hol mélabus zenéje sem. Az idő mulik, a foházkodásnak vége, a gyöngéd anyafecske megkezdi napimunkáját hű párja kíséretében. Bejárnak ketten mérőfölkedek, hogy haza, az otthon hagyott kis fiókáknak eleséget vigyenek. Fárasztó, kimerítő munkát végeznek, a mint ágról-ágra, mezőről-mezőre szállnak, itt életük fenntartásáról gondoskodnak, ott pedig megpihenni a lombok hűvös koronája közt. Közbe-közbe hazaszállnak, meggyőződni arról, nem történt-e baj, nem fenyegeti veszedelem a honhagyottakat? S a mint övéiket viszontlátják, olyan kedvesen csicseregnek újra. Nagy dolgot kell most véghez vinni a két madárnak! Röpülni tanítják fiaikat! Biztatván, bátorítóan hangzanak szavai: »Na jertek hát, ne féljete!« Nem használnak ugyan mesterséges beszédet, s mégis, ki ne értené dalukat? De a félénk, remegő kis állatok nem tudják legyőzni habozásukat, nem merik odahagyni biztos menhelyüket: azt a barátságos, tollas fészket. Hogy száll előttük ide s tova a jó anya, példát mutatva nekik! Hogy kéri őket, hogy igyekszik átsegíteni fiókáit az első lépés nehézségein! Hasztalan! Most egy kis fortélyhoz fordulnak a szerető szülők! Gyöngéden megfogják az egyik kis madarát, s a legközelebbi ághoz viszik! Ők visszaszállnak, s aztán hívják: »No gyere vissza, gyere hát!« A legizletesebb falatokkal kecsegtetik, csábítgatják, s végre, végre kíséretet tesz az az édes, gyáva fióka. Erőfeszítését siker koronázza! Eleinte inogva, remegve, indul meg, de a fecske-pár rögtön ott terem mellette, s most vége a félelemnek. A többiek látva testvérük bátorságát, szintén megindulnak lassanként! De mára elég! az aggodó anya fél, nehogy kifáraszák magukat, s most már büszkén pihennek a jól kiérdemelt, lágy nyughelyen. Az apa s az anya még egy kis ideig folytatják napi munkájukat, aztán leszáll a sötét est, s mire a hold felkel, s a csillagok méla ragyogásukkal valami kimondhatatlan bájt kölcsönöznek az éj komoly csendjének, kicsi barátaink mind, mind lenyugodtak már, s talán álmaikban látják azt a fényes, csillogó birodalmat, mely vonzerejével felragadja az ember vágyait ama mérhetetlen magasságba, az ég Ura elé, kinek bölcs keze a legparányibb állatra is odaleheli végtelen nagyságának átszellemítő bélyegét.

Weisz Elza.

A szegény féreg, ha eltapossuk, épp oly nagy fájdalmat érez, mint egy óriás, ha megölik.

Shakespeare.

Az állatok lelki világából.

A csacsi.

Irtá: **Francois Coppeé.**

Fordította: **Széchy Károlyné.**

Bevallom: szeretem és sajnálom a szamarat; mert sorsa valóban nagyon igazságtalan. Az ember valamennyi szolgája között a leghasznosabbak és a munkájáért a legrosszabbul fizettek egyike. Nemes testvérének, a lónak sincs bizony valami sokkal irigylésre méltóbb sorsa, általában végtelen sokat dolgozik egész életén át és öreg napjai szinte mindig szájalmasak. De vannak legalább kivételek is.

A Pyrenékben láttam telivér-lovakat, a melyeket fűrésztöttek, nem azért, mert talán tüdőbetegék voltak, mint a Millevoye »Jeune malade«-ja, vagy mint a »Dame aux Camélias«, hanem mert a kénesek fürdők, úgy látszik, elejét veszik a ló kehecskének. Boldog lovak voltak ezek, s csak arra vártak, hogy tönkre tegyék azokat a balgákat, a kik a löversenytéren kifosztatják magukat a pénzüktől — és arra rendelve, hogy napjaikat valamely kényelmes ménesben végezzék, abban az egyetlen és kéjes foglalkozásban, hogy — myrthussal koronázzák magukat.

Egy lovat fürdőre küldeni! Vajjon egy számról gondoskodott-e így valaha valaki?

Igaz, hogy a futtató ló, a jövődöbeli ménló, mely nagyon szép ahhoz, hogy valamit dolgozzék, több ezer frankba kerül, míg a szegény csacsi nagyon jelentéktelen piaci értéket képvisel, kevés eledellel beéri és ezer szolgálatot tesz. A »teremtés ura« szokott nagylelkűségével a legrútabb hálátlanságot követi el a szerencsétlen szürke iránt és a legkegyetlenebb zsarnoksággal nyomja. — Franciaországban, megadhatjuk magunknak azt az elismerést, általában véve nem igen kinozzuk a házi állatokat és még a szamár sorsa is eléggé elviselhető; bár a paraszt mégis túlterheli. Másutt azonban, főképp Algirban, hol a szamár jelentékeny szerepet visz a gyakorlati életben, magam is láttam néhány szegény állatot összeesni és elhullani a teher alatt. A spanyol Navarrában a hegyilakó még maga is egészen vad, s a legdurvább kegyetlenséggel bánik a védtelen szegény csacsival.

Ne mondja nekem senki, ezen iszonyúságokat mentve, hogy a szamár természeténél fogva konok, makacs, rest; hogy az ember csak ütésekkel bírja engedelmességre szorítani és felbuzdítani. Ellenkezőleg: ha jól bánnak vele és nyájasan, meglepő igyekezetet és tanulékonytságot mutat. E tekintetben Nápolyban egész csodákat lehet látni. A míg ott időztem a »Hotel de Véruve«-beli ablakomból nem győztem nézni és csodálni az üggető szamarakat, melyek nem voltak nagyobbak, mint egy jókora kutya. De meglátszott rajtuk, hogy jó a táplálékuk, jó a gondozásuk; a szemük eleven, szőrük fényes volt és jó kedvben meg jó egészségben lévén, úgy

futottak, mint a szél; hátukon a szerszám, közepén egy kis rézkész a rossz szem ellen; alig ösztökélve az ostortól, könnyen huztak valami kétkerékű magas, himbálózó taligafélén 3—4 és néha több embert is.

Nem elég, hogy a paraszt hasztalanul ütlegeléssel halmozza el a szamarat, még csufolódik is rajta, neveltségessé teszi: a butaság és rútság jelképének mondja. Komolyan kérdezem: miért? A szamar éppen nem buta, becses ösztönökkel bír, nagyon is nevelhető és értelmesen teljesíti minden követelésünket, ha bánni tudunk vele. A mi személyének aesthetikus értékét illeti, megengedem, hogy parlagi a kinézése és hogy hangja dallamosabb lehetne; de ez az egész; én jelenlétében nem kiáltok fel rémülve és kedvetlenül, mint Shakespeare amaz alakja, midőn felébredve álmából, látja, hogy — számárfejet szorit a kebelére. Szóval semmi undok vagy esetlen nincs a csacsiban. Egy szép szamar szép a maga nemében; és én részemről nagyon szeretem szerény és gondolkozó magatartását, mélabus szemét, bársonyos füleit és főképp a lábát, azt a csinos lábát, mely annyira hasonlít a jó fajtájú nemeseMBER könnyű, finom, aristokratikus lábához.

Hígyjék el nekem: a kegyetlenségnek és megvetésnek soha sincs igaza. Mielőtt a szamarat dőre nevetésünkkel bántanók, gondolkozniunk kellene egy kicsit. Nemcsak hogy nem csufolokodom azon, hogy nem tud semmit; de gratulálok neki hozzá. Mert ha van gyűlöletes számár a világon, úgy az állatok, mint az emberek között, az csak . . . a tudós számár!

A bogarokról.

Irta: GÁÁL Mózesné.

(Befejező közlemény).

Mint az emberek közt, úgy a bogarak közt is, nem mindenik olyan vakmerő, mint a Bábbró, nem mindegyik olyan bátor és nemes, mint a Czinczér és nem mindegyik olyan könyörületes, mint a Szarvasbogár.

Vannak olyanok, kik alattomban bántanak másokat és ez gyakran jobban fáj a bogárnak is, mint a nyílt sérelem.

Ott trécsel két kövér bogárnénike: *Szarvasbogárné* asszony, ki ugyancsak gögös férje diszes agancsaira, azt hiszi, hogy ő sokkal előkelőbb a többi bogárasszonyságnál, de férje nemesszívűségében nem osztozkozik — és *Ganajturóné* asszony, ki fényes fekete atlaszruhájára réttentésen hú.

Leszólnak minden bogarat, ki mellettük elhalad, mindenki-
ben találnak hibát. Gáncsolják a jókedvűt és szomorút egy-

aránt, a szép ruhát irigységből, az egyszerűt kárörömmel, és nem veszik észre, hogy ők leginkább rászolgálnak a lenézetésére: rossz indulatuk miatt.

Lassan, félénken közeledik most egy sötét alak, komor gyászruhában. Mintha fénykerülő volna, csak a pázsit szélén lépeget, a bokrok árnyait keresve.

A *Gyászbogár* vagy *Bűzbogár* ő — magányosan, elhagyottan szokott élni, kerülve a zajt, s a fényt nappal, úgy mint éjjel.

A két trécselő nénike már őt is észre vette:

— Ahá, itt a gyászos özvegy — szolt gúnyosan Szarvasbogárné...

— Kicsoda, az a fekete szörny?.. Kiáltott megvetőleg Ganajturoné...

— Az hát, — vala tit csak gyászol...

— Eh, mit nem beszél komámasszony, kit gyászolhatna ez a rút bogár! az ilyen alacsony származásuhoz csak nem illik valami diszes vagy fényes ruha... csak takarodjék vissza oda, honnan jött, dohos pinczébe vagy sötét, bűzös odukba — ne merjen hozzánk közeledni, mert én bizony szóba nem állok vele, hanem...

Nem volt szükség Ganajturoné fenyegető, csufoló szavára, mert a gyászbogár rég eltűnt, elnyelte a sötétség.

Jobb volt neki ezeket a gáncsoló szavakat meg se hallgatni, mert az ilyen állatok úgylis száműzöttjei az állatvilágnak.

Hanem a rózsabokor egyik virágában valami felcsillog, mint a gyöngy a kagylóban. *Rózsabogár* ez — a napnak kedvelt gyermeke; kényes és becézgett, órákig pihen illatos ringó bölcsőjében. A nénikék hangos trécselésére fölébredt...

»Ki a virágot szereti, rossz szívé nem lehet«... bizhatunk hát a legénykében.

Méltatlankodva odaszól Szarvasbogárné asszonysághoz:

— Ugyan néném asszony, hát mit vétett kendteknek az a szegény gyászos özvegy?

A megszóllított Szarvasbogárné kissé elszégyeli magát, hogy rajta kapták a trécselést.

De nem hagyja ám magát Ganajturoné:

— Hát mi közöd hozzá, kíváncsi ficzko? Te csak zabáld tovább a mézedet és hizzál meg tőle, de ne teskedjél másokra!

— Kend bizonyára a sok rossz máju trécseléstől hizott meg akkorára, vágott vissza az ifju Rózsabogár.

Ganjaturoné dühös lett:

— Ha olyan kíváncsi volnék, mint te, bizonyára zörögnének a csontjaim a soványságtól!

— No hát hizzék kend csak tovább, hanem vigyázzon, hogy a sok rossz szó egyszer csak ki ne pukkassza, a mit egyéb-iránt én teljes szívemből kívánok kendnek.

Ezzel aztán a Rózsabogár szétterjeszté vékon alsó szárnyait és elszummogott más pihenőt keresni az éjszakára.

Az orgonabokor illatos virága szívesen adott a kedves bogárnak éjjeli szállást.

Itt hosszan elgondolkodott a szegény Búzbogár szomorú sorsán. Nem tudott elaludni, hát elmondta a nyíló orgonabokornak a történetet, melyet aztán nekem is elmeséltek egyszer az orgona susogó levelei. Én meg nem tartom magamnak; ha tudni akarják, ime elmondom.

— Társával élt a gyászbogár valamikor régen, virágos kertnek árnyas kerítésében. Akkor szép és ragyogó volt — csak elégedett nem volt. Ha este megélnékült a kertben a virág és bogárvilág, *Szentjános-bogárkák* meggyújtottak mindenféle kislámpásaikat, akkor előbújtak ők is a sövény alól és részt vettek a sürgés-forgásban. Csak hogy ő a mostani Búzbogár el-elmerengett egy bársony levélkén és ritkán követte társát a kedvtelésben. Aggodva kérdezte társa:

— Miért szomorkodol — beteg vagy?

— Nem vagyok beteg — felelt a bogár.

— Mondd, mi bánt? Ha segíthetek — mindent megteszek érted.

— Néztél-e valaha odá fel? .. kérdezte a bogár és csápjával felmutatott a csillagos égre.

— Az az ég — mondják az emberek — én nem ismerem.

— Hát látod ott fenn azt a sok-sok ragyogó bogarat?

— Látom ragyogni, de nem tudom, hogy mik azok.

— De én tudom — érzem, hogy azok bogarak, olyanok mint mi, csak százszor szebbek nálunk. Nézd, hogy tündököl a ruhájok — néha megmozdul egyik-másik — ő, hogyan tud repülni! Reszkető, csillogó szárnya gyorsan viszi lefelé, meggyuladt fényétől még az útja is, hogy szemünk is káprázik tőle... Ó, szeretnék ilyen ragyogó, szép bogár lenni!

— Hiszen szép vagy te így is — vigasztalta őt hű társa — nem lennél te kedvesebb abban a csillogó ruhában sem. —

— Menj, menj, nem értesz te meg engemet — szólt haragosan az elégedetlen bogár — menj, hagyj engemet magamra.

— Elmegyek — szólt szomorúan társa — és vissza se térek többé, míg olyan csillogó ruhát nem hoztam neked.

Kiterjesztette szárnyait és fölfelé röpült.

Az elégedetlen bogárnak felragyogtak szemei, nem hívta vissza társát, nem gondolt arra, hogy szegényt tán kiteszi ismeretlen veszedelmeknek, hanem csak arra, hátha sikerül neki odatelni és hűségét a csillogó ruhával kielégíti.

A hű társ pedig repült, repült fölfelé. A legmagasabb jegenyefának koronáján megpihent és kérdezte a levelektől:

— Messze van-e még az a ragyogó bogárvilág?

— Messze, nagyon messze — zizegték a levelek.

Es újra kiterjesztte szárnyait és repült fölfelé-fölfelé. A csillagok némán ragyogtak — a szegény bogár pedig biztatásnak vette — hátha ismerik az ő bánatját és hívják: jer, jer majd adunk csillogó ruhát elégedetlen társad számára. Vékony szárnyai már lankadni kezdtek, kis csápjait már erősen meg-megránczigálta egy-egy szélroham. Mellette nesztelenül elrebbent egy denevér:

— Soká tart-e, míg a ragyogó világig jutok? — lihegte a fáradt bogár.

— Sokáig, nagyon sokáig — susogott a denevér és tovább rebbent.

Egyszerre egy erős szélroham szárnyaira kapja az ijedt kis bogarat:

— Jer, viszlek magammal oda-fell!

És vitte, vitte hideg karjaiba zárva — le mire a felhők országába ért vele, a szegény kis bogár már meg volt dermedve. Akkor a szél megszűnt zugni, kieresztette karjaiból a bogarat:

— Eredj vissza, honnan jöttél — így jár a nagyravagyó. A kis bogár pedig sebesen hullott alá — már nem vitték többé szárnyai — ő már nem érzett semmit!

Mikor másnap este összegyűlt a bogárvilág a virágos kertben — a kis társ ott feküdt megdermedve — meghalva a sövény mellett.

Az elégedetlen bogár csak most ismerte meg, hogy dőre hiúságának feláldozta leghivebb társát!

Megsíratta — eltemette!

Azóta jár gyászban s mert ilyen hü társa többé nem akadt, elrejtőzik sötét lyukakba és holtig siratja élete-párját.

*

Hogy a bogarak mért szeretik a fűvet, a fát, bokrot, virágot — hogy az egyik mért pihen nappal és dolgozik vagy mulat éjjel, más mért repes az arany napsugárért — az mind mese, édes, szép mese. Nem is kell elmondani, csak ki kell menni közejük, leheveredni az illatos fűbe és nézni. Elmondják ők maguk történetüket, de csak annak, a ki szereti őket.

Nem elég a virágot leszakítani, a bogarat, lepkét megfogni: szeretni kell őket és megfigyelni! Többet mondanak el ők maguk nektek, mint a mennyi meséskönyvekben írva róluk. Egész életük szép mese — vagy nem hiszitek? — Nézzétek csak meg azt a picziny bogarat a rózsá bokron.

Azt a kis vörös gyöngyöt, a fekete pettyes hátut. . . .

Ismeritek mindnyájan, csak azt nem tudja tán mindegyik közületek, hogy gyöngy ő másképpen is! Igazi ritka gyöngy számba megy. Őt nem bántja a bogárvilágnak egyetlen tagja sem, szereti még az ember is, de igazi kedveltje, sőt jóltevője főleg a növényvilágnak.

Figyeljétek csak meg, mily bizalmasan vannak a rózsával, mert a rózsá nemcsak szép, de háladatos is tud lenni. . . .

— Ugyan minő hálával tartozhatnék a büszke rózsá annak az igénytelen kis bogárnak?

— Neki köszönheti, hogy üde, illatos; neki, hogy kora halál el nem hervasztja.

Nó látjátok, megint csak mesébe kell kezdenem, hogy megismertessem veletek azt a piros hátú, fekete pettyes apró bogárkát:

— A növényeknek, de főleg a rózsának hatalmas ellensége támadt egy napon: apró zöld féreg, alig veszitek észre, ha a virágon tanyát üt. Pedig a hol »ő« van — ott vége az örömnök, az ifjuságnak. Kiszívja nedvét, lelkét a virágnak, megöli ifjuságát, elhervasztja üde leveleit, elveszi erejét szárának, gyökerének.

Az apró levéltetű ez a féreg, kinek szaporaságán kívül az az átka, hogy zöld a színe, mint az ifju virág száré vagy levéléé és ezért még nehezebb az elpusztítása.

Mikor a rózsza először ismerkedett meg e kicsiny, de hatalmas ellenséggel, méltatlankodott, föllázadt ellene és töviseivel megakartá szurkálni. De hiába . . . az ellenség nem tágitott . . . a tövisek benne nem tettek kárt. A rózsza harmatkönnyeket sirt, tele fájdalommal, tele mély keservvel. A végén aztán elnémult, beteg lett. Mikor a rózsatündér őt így megpillantá: halványan és szótlan bánatba merülten, megesezt a szíve rajta:

— Mi lelte az én legkedvesebb virágomat?

A rózsza nem felelt, csak rámutatott arra a féregre, mely szíve vérén táplálkozott.

A tündér megrémült és nemes harag gyúlt ki harmatarczán. Aztán gondolatokba merült. Egyszerre belenyúlt selyem hajának tengerébe és egy iczi-piczi piros gyöngyöt vett ki annak diszéből. Rálehelt háromszor. A gyöngy elkezdett mozogni. A tündér mosolyogva tette a rózsza kelyhébe:

— Eredj kis szolgám, végezd kötelességedet!

És a kis bogár nekiesett a rózsza rút ellenségeinek és mielőtt a hajnal pirja lemosolygott az égről — a rózsának nem volt több ellensége.

A rózsza harmatkönnyje most az öröme volt, bimbópatanása a felszabadult boldogság sóhaja.

A kis bogár pedig hadat üzent az összes levéltetűknek, akárhol ütöttek legyen azok tanyát. Maig is ő legnagyobb ellensége a csunya féregnek. Ez a piczi bogár meséje. Ezóta lett kedvence a növényeknek: szeretik, dédelgetik innen a számtalan név, melylyel beczézgetik: *Isten tehénkéje, Égi báránka, Katicza-bogár, Mária-bogár, Nap kedvence.*

Leghívebb gondviselője maig is a Rózsza: kelyhét kinyitja számára éjjeli lakásra, álomba ringatja illatos ölén; harmatcsöppjéből itatja, megvédi a szél és zord idő ellenében. És ha elmúlik a nyár, lehull a levele a legutolsó virágnak is; a bogarak téli álmra sietnek, a rózsza begöngyöli kis piros kedvenczét zöld levelébe, száráról lepattan és lágyan, nesztelenül hull vele a bokor alá, a többi levél mind-mind utána hull, betakarják sárga takaróval. Jöhet aztán a zord tél — a kis bogárnak nem árthat. Ott fekszik puha, meleg ölén a rózsának és álmodik, álmodik a jövő tavaszról, aranyos napsugárról, rózsanyilásról, tündérestékről . . .

Egy ilyen tündérestén majd velem jöttök egyszer, édes gyermekeim, és ott tovább mondom nektek mesémet.

Állatok nyaralása.

Russ dr. tanár, a híres ornitholog, előadásában gyakran emlegette, hogy a nők maguknak nagyon illendő nyári keresetet szerezhetnének idegen állatok eltartásával a nyári hónapokban. Mindenki, a kinek macskája, kutyája, madara vagy egyéb kedvencz állatja van, hálásan venné és nyugodva távoznék fürdői útjára, ha állatait hű és gondos ápolásban hagyhatná. Németországban már több özvegy-urihölgy nyitott ilyen állat-pensiót. Az illető állatot, vagy állatokat 1—1 kényelmes nagy tiszta kerteczen, madarakat kalitkájukba heyezik el napos helyeken a penzióban. A tulajdonos nevét azzal a számmal együtt, melyet kis táblácskán az állat házikójára akasztanak, bejegyzik egy könyvbe. Így a tévedéseket kikerülik. A havi vagy heti eltartási ár az állatok élelmezéseinek adagjaihoz képest nagyobb vagy kisebb.

A madarak pusztulása és a divat.

A madarak legnagyobb ellensége jelenleg a divat s különösen a kalap-divat. Szinte hihetetlen, mily óriási számú madarat használnak az egész világ divattermeiben női kalapok díszítésére, s a mint már többször említettük, ha ez így tovább tart, már a közel jövőben teljesen kifognak pusztulni a legszebb tollazatu madarak. Az amerikai legutóbbi ornithologiai kongresszuson érdekes adatokat mutattak be erre vonatkozólag. Így Európa egymaga minden esztendőben nem kevesebb mint 300 millió madarat importál más világrészekből és ezt a tömeges pusztítást csak azért viszik véghez, hogy divathölgyeink igényeit kielégítsék. Egy hirneves londoni cég egymaga 400.000 kolibrit, 6000 paradicsom madarat és egy fél millió egyéb madárfajt importál. Egy chicagói cég minden évben 32.000 kolibrit, 30.000 vízi madarat és 300.000 egyéb madarat ad el. A legtekintélyesebb londoni kereskedés utóbbi évben négy hónap lefolyása alatt 800.000 különféle kitömött madarat kapott Nyugat-Indiából és Braziliából. Ezek a szám adatok eléggé illusztrálják a szomorú tényállást. A „Gartenlaube“ felszólítja az élelmes iparosokat, hogy találjanak ki valami női-kalap díszítést, a mely hasonló legyen a madártollakhoz s ezeket pótolja. Így talán megkímélik majd a szegény madarakat.

A lovak szemgyuladása.

A hőség-től és portól igen gyakran keletkezik a lónál szemgyuladás, a melyet a szem folytonos könnyezése meg a nyákhártya pirossága árul el. Ha nem veszik szerét az olyan gyuladásnak, az igen könnyű kronikussá válik és a lovak értékét tetemesen csökkenti. Azért mindjárt kezdetben az okot meg kell szüntetni mely legfőképp a por behatolásában keresendő. El kell távolítani egyszer s mindenkorra az oly káros szemellenzőt és a szembe naponta egyszer higitott szénsavas horganyt (czint) befecskendezni.

1898-ra tagsági díjukat eddig befizették:

Albach Gézané.	Friedrich Jakabné Szt.-Gotthárd.
Dr. Apáthy Istvánné.	Gegenbauer Józsefné Sztana.
Br. Apor Istvánné Abasfalva.	Dr. Genersich Antalné Budapest.
Özv. Árkosy Lajosné.	Geréb Martonné.
Br. Bánffy Albertné, Esterházy grófnő.	Dr. Gergely Samu egyet. tanár.
Br. Bánffy Dánielné Ó Nagyméltósága.	Göllner Etelka.
Br. Bánffy Ernő.	Br. Györfly Pál Kraszna.
Br. Bánffy Ernőné, Esterházy grófnő.	Hajos János ny. min. tanácsos.
Br. Bánffy Zoltánné, Teleki grófnő.	Hajos Gvula,
Békéssy Lilla.	Dr. Halász Ignáczné.
Dr. Bélteky Ferenczné.	Dr. Haraszthy Gyuláné.
Beregszászi László.	Heinrich Józsa igazgatónő.
Dr. Bernáth Albert úg. véd.	Herczegh Lajosné.
Gr. Bethlen Karolin.	Dr. Hints Elekne, M.-Vásárhely.
Biela Mária.	Br. Horváth Gabrielle.
Binder Laura.	Indig Aron, Nyén.
Biró Béla apát plébános.	Jakab László állatorvos.
Özv. Blecha Jánosné.	Jánosi Zsigmond, posta főtiszt.
Dr. Böhm Károlyné.	Jung Eliz.
Böhm Mihály máv. hiv.	Jurássy Berta
Boros György tanár.	Kanyaró Ferencz tanár.
Bournázt Jánosné.	Kardoss Kálmánné.
Dr. Bruckner Antal ügyvéd.	Kónya Sándor.
Butyka Vilma.	Kosch Károlyné.
Csaba Zoltán ügyész.	Kovács János, tanár.
Istj. Csávássy Gyula.	Dr. Kovács Sándorné, Brassó.
Csengeri Jánosné.	Kőváry László.
Csernyánszky Ella.	Kőváry Lászlóné, Cluj
Cs. Csiky Emánuel.	Kozma Ferenczné.
Cziegler Ignác tanár, Kassa	Krompecher Hermin.
Czirják Mariska.	Dr. Kuncz Elek főigazgató.
Dr. Davida Leoné.	Dr. Láncoz Gyula egyet. tanár Bpest.
Dávid Antalné.	Lenk Gyula osztr. m. bank hivat.
Dobál Antal ügyvéd.	Lítán Gergely tanár.
Dr. Eisler Mátyásné.	Dr. Lőthe József egyetemi tanár.
Ejzaky Károly máv. igazgató.	Makoldy Sámuelné.
Dr. Erdélyi Károly k. r. gymn. igazg.	Gr. Maldeghem Arthurné Besztercze.
Gr. Esterházy Jánosné.	Máthé Izaura.
Dr. Farkas Gyuláné.	May Emilia.
Br. Feilitzsch Arthur erdőigazgató.	Dr. Mezey Sándor orvos.
Fekete Nagy Béla főjegyző.	Mihálsi Mimi.
Özv. Fekete Pálné.	Dr. Mihály László orvos.
Fellegi Ottóné Budapest.	Gr. Mikes Arminné Bethlen grófnő.
Özv. Dr. Felméri Lajosné.	Dr. Moczár József tanár N.-Szalonta.
Dr. Fischer Lajosné.	Molnár Endréne Szt.-Gotthárd.

(Folytatjuk)

Szerkesztői üzenetek.

Állatbarát. Igenis; az állatok védelmére hozott szabályrendelet tiltja. Azért a városi hatóság egy pár olyan madárkupeczet erélyesen megbüntetett. Az összefogdosott fülemiléket és egyéb fajtájú madarakat pedig a sétatéren eleresztette. Ugyis fájdalom, megdöbbentő kevés dalos madarunk van az idén. A multkorok másik kegyetlenkedés hőstét, a peczert is megbüntette a kapitányság.

Gymm. tanuló. A jövő számban újra hirdetünk pályázatot, — a szüneti hónapokra, a mikor több idejük lesz.